

หลักสูตรฐานสมรรถนะ

ตุลาคม ๒๕๖๔

ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทย

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการศึกษาไทย

- การศึกษาไทยตกต่ำลงทุกที ดูได้จากทุกสถิติ ทั้งในและนอกประเทศ
- IMD จัดความสามารถในการแข่งขันปี 2564 ด้านการศึกษา ไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 56 จาก 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก
- การศึกษาไม่สามารถพัฒนาเด็กไทยให้ทำงานเป็น อยู่ร่วมกับสังคม เพราะขาดการฝึกคิด ฝึกวิเคราะห์ ฝึกทำ
- การปฏิรูปการศึกษาไม่สามารถเกิดที่ห้องเรียน ทำให้เด็กขาดแรงจูงใจในการเรียน
- แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา : “การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ...จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)”
- โรงเรียนไทยใช้หลักสูตรเดิมตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551 – ขณะที่ประเทศอื่นๆ พัฒนาคอนให้ก้าวทันโลก

จะเกิดอะไรขึ้น ถ้าประเทศไทยไม่พัฒนาคอน ?

ข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

คณะกรรมการฯ ได้ศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้านเกี่ยวกับปัญหาการด้อยผลสัมฤทธิ์
ของผู้เรียน และพบว่าสาเหตุสำคัญมาจาก

“การที่ผู้เรียนขาดสมรรถนะที่จำเป็น”

“ไม่สามารถนำความรู้ทักษะและเจตคติไปใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ ได้”

จึงได้นำเสนอแนวคิดและแนวทางการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ พร้อมทั้งผล
การศึกษาวิจัยความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาตามแนวคิดดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี
เมื่อปีพ.ศ. 2562

ข้อจำกัดของหลักสูตรฉบับเดิม ๒๕๕๑ (ปรับปรุงปี ๒๕๖๐) เป็นหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้มา ๑๓ ปี

พบประเด็นสำคัญยิ่ง คือ หลักสูตร**ไม่เอื้อให้สังคมไทยเกิดการพัฒนาและ
ปรับตัว**ได้ทันต่อสภาวการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในขณะนี้ เนื่องจาก

๑. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดมีจำนวนมาก ซ้ำซ้อน และอิงเนื้อหา
ค่อนข้างมาก ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่หลากหลาย **เน้นการจำเนื้อหา
ไปใช้เพื่อสอบมากกว่าการสร้างทักษะสำคัญจำเป็น**
๒. การเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ หลักสูตรจัดให้เรียน ๘ กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ เช่นเดียวกับระดับชั้นอื่น แต่จะเน้นไปที่การอ่าน การเขียน และการคิด
คำนวณ

๓. การนำหลักสูตรไปใช้ ไม่ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการและเทคโนโลยี และไม่ช่วยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่เพียงพอในการใช้ความรู้ในการเผชิญปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ผลการสอบ PISA (Program for International Student Assessment) ที่ดำเนินการโดย OECD (The Organization for Economic Co-operation and Development) สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนไทยโดยเฉลี่ยมีความรู้และความสามารถในการใช้ความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานนานาชาติ

เหตุผลสำคัญที่จำเป็นต้องมีการปรับหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ให้อยู่บนฐานแนวคิดเดียวกัน

เนื่องจากหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล เป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ

หลักสูตรตามแนวคิดใดๆ ก็ตาม ล้วนมีเป้าหมายและจุดเน้นตามแนวคิดนั้นๆ ซึ่งเมื่อกำหนดแล้ว องค์ประกอบอีก 2 ด้าน คือการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ก็จะต้องมีความสอดคล้องไปในแนวเดียวกัน **จึงจะก่อให้เกิดผลที่สมบูรณ์ตามเป้าหมาย**

ทำไมต้องปฏิรูปหลักสูตรทั้งระบบ ?

หากปรับการเรียนการสอนเป็นฐานสมรรถนะ แต่ยังใช้หลักสูตรเดิม ซึ่งมีเป้าหมายโครงสร้างที่ไม่ได้มุ่งสู่จุดเน้นที่เป็นสมรรถนะ แม้ว่าจะสามารถทำได้ แต่จะได้ผลไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากมีความจำกัดจากข้อกำหนดต่างๆ ซึ่งมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน

ทำให้ครูมีความยากลำบากในการปฏิบัติและอาจทำให้กลับไปสู่ระบบเดิมในที่สุด

การจัดหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผลให้สอดคล้องในแนวเดียวกัน จึงเป็นหลักการทางการศึกษาใน "ระดับสากล" ที่ใช้ในการจัดการศึกษาเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรตามแนวคิดใด

จากสภาพบัณฑิตคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ประธานสภาพบัณฑิตฯ รศ.ดร.สมบัติ นพวัชร) ในการประชุมคณะกรรมการอำนวยการฯ

- ผู้เรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ยังเป็นปัญหาเรื้อรัง ทำให้เด็กเรียนรู้ตลอดหลักสูตรอย่างมีความสุข
- โครงสร้างของหลักสูตร นักศึกษาเนื้อหาให้ผู้เรียน ไม่สอดคล้องเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการผู้เรียน เด็กประถมฯ ปีที่ 1 เรียน 8 สาระการเรียนรู้เท่ากับ เด็กมัธยมฯ ปีที่ 6
- สภาพบัณฑิต เรากำลังดำเนินการ Big Rock การพัฒนาหลักสูตร โดย รศ.ดร.ศิริเดช คณบดีคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ เป็นประธาน
- นโยบายกระทรวงอุดมศึกษา : ปรับหลักสูตรผลิตครู (ให้ นศ.ครู ทุกสาขาเรียน วิชาการสอนภาษาไทยเบื้องต้นทุกคน / ออกแบบให้เป็นศาสตร์คู่ วิชาเอกคู่ และวิชาเอกโท หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เน้นการเรียนการสอนแบบบูรณาการ Multidisciplinary Curriculum และการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสมรรถนะให้มากขึ้น)

ข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้**การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลและ**
มาตรา ๗๑ กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานวิทยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด**มาตรฐานการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑**
ในรูปแบบของ**ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (Desired Outcomes of Education: DOE)** คือ

- ๑) การเป็นผู้เรียนรู้
- ๒) การเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และ
- ๓) การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

โดยมี**ค่านิยมร่วม**คือ ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย
ความเท่าเทียมเสมอภาค และให้มีลักษณะนิสัยและคุณธรรมพื้นฐานที่ดีงาม
เช่น ความมีวินัย ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ เป็นต้น

ความจำเป็นต้องปรับหลักสูตร

เหตุผลความสำคัญจำเป็นที่ต้องพัฒนาหลักสูตร ๓ ข้อ

๑. ความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการด้านต่างๆ ของโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงความรู้และเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ที่นำไปสู่การเป็นสังคมดิจิทัลอย่างรวดเร็ว
๒. ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่กระทบวิถีชีวิตของผู้คนอย่างไม่หยุดยั้ง เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ
๓. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังไม่สะท้อนถึงศักยภาพของผู้เรียนที่สามารถออกไปสู่สังคมและโลกของการทำงานในอนาคตได้อย่างชัดเจน

ความจริงเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ

หลักสูตรสมรรถนะ : เปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง

- **ปลดล็อกตัวชี้วัด** ลดชั่วโมงเรียนในระดับประถม ลดจำนวนสาระในช่วงชั้นต้นๆ ลดความซ้ำซ้อน
- **เปลี่ยนเป้าหมายการจัดการเรียนเน้น สมรรถนะ K S A (Knowledge Skills Attitude) มากกว่า K (Knowledge) ตัวเดียว**
- **เปลี่ยนกระบวนการเป็นการเรียนรู้เชิงรุก บูรณาการข้ามศาสตร์มากขึ้น (Multidisciplinary) และเน้นปฏิบัติ บนฐานของความเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริง**
- **เปลี่ยนการวัดและประเมินผลจากอิงมาตรฐานตัวชี้วัด เป็นอิงสมรรถนะผู้เรียนรายบุคคล**
- หลักสูตรมีความยืดหยุ่นขึ้น ให้ความสำคัญกับบริบทแวดล้อม ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคล

มาตรฐานการศึกษาสากล

ทำไมโลกจึงเปลี่ยนไปใช้หลักสูตรสมรรถนะ

- ความรู้มีหลากหลาย เปลี่ยนแปลงเร็ว โลกซับซ้อนขึ้น เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน คาดเดาไม่ได้ (VUCA)
- ข้อเท็จจริง : การว่างงานสูงขึ้น...ภาคธุรกิจพบว่าเด็กจบการศึกษาแล้วทำงานไม่เป็น อยู่ร่วมกับสังคมไม่ได้
- หลายประเทศเห็นว่าการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะเน้นดูแลเด็กเป็นรายบุคคล จะช่วยแก้ปัญหาให้เด็กออกกลางคันได้



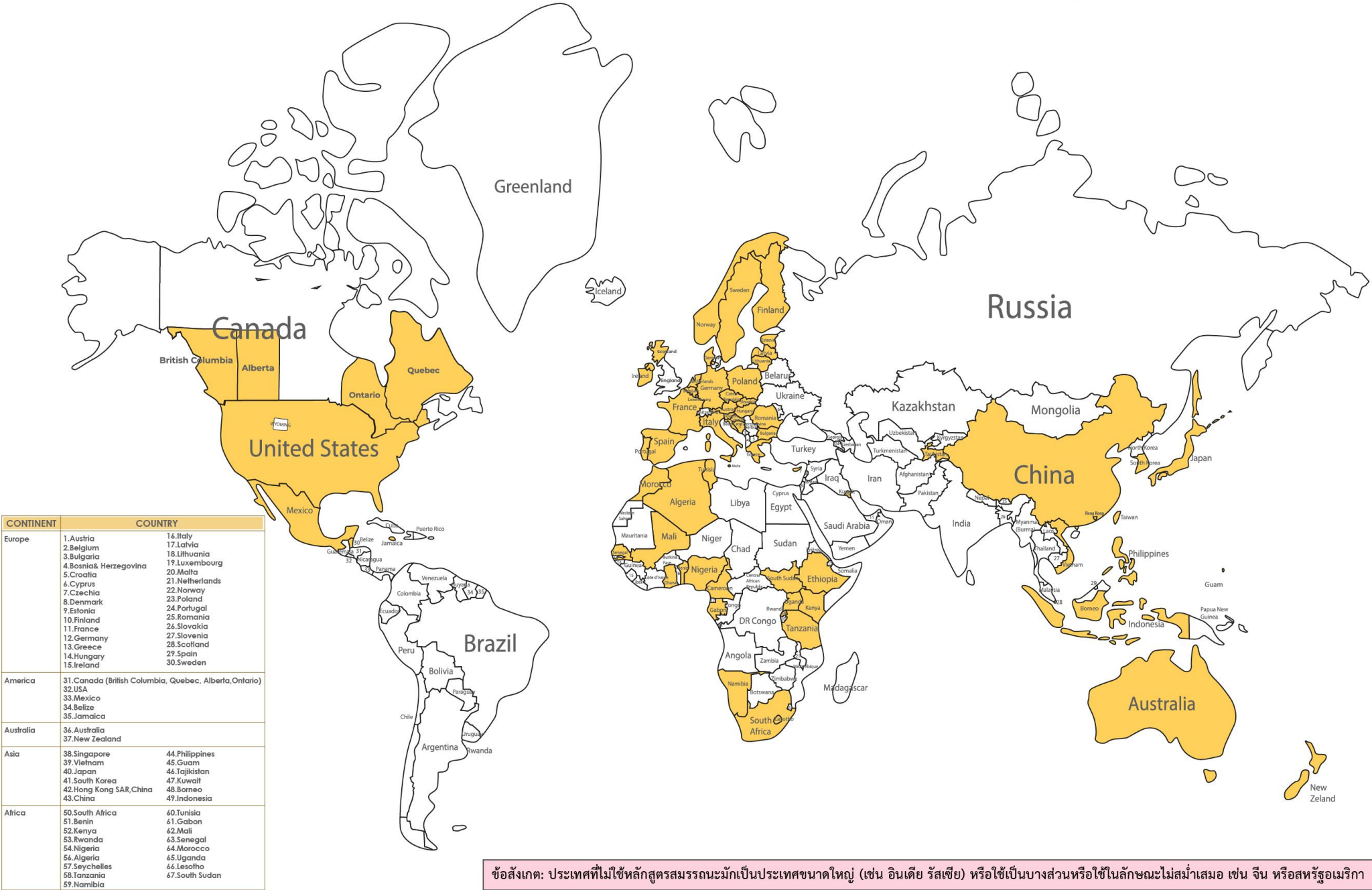
- การศึกษาควรพัฒนาเยาวชนให้มีเครื่องมือเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อปรับใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ใช้ดำรงชีวิตและทำงานได้
- หลักสูตรอิงสมรรถนะ เน้นสิ่งที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ ให้ทำเป็น มีพฤติกรรมทางอารมณ์เหมาะสม ความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มากกว่าเน้นการกำหนดว่าต้องเรียนเนื้อหาอะไร
- ให้การเรียนรู้มีความหมายและมีคุณค่าบนความเป็นจริง

ประเทศต่างๆ ที่ทั่วโลกใช้กรอบหลักสูตรการศึกษาฐานสมรรถนะ (CBE)

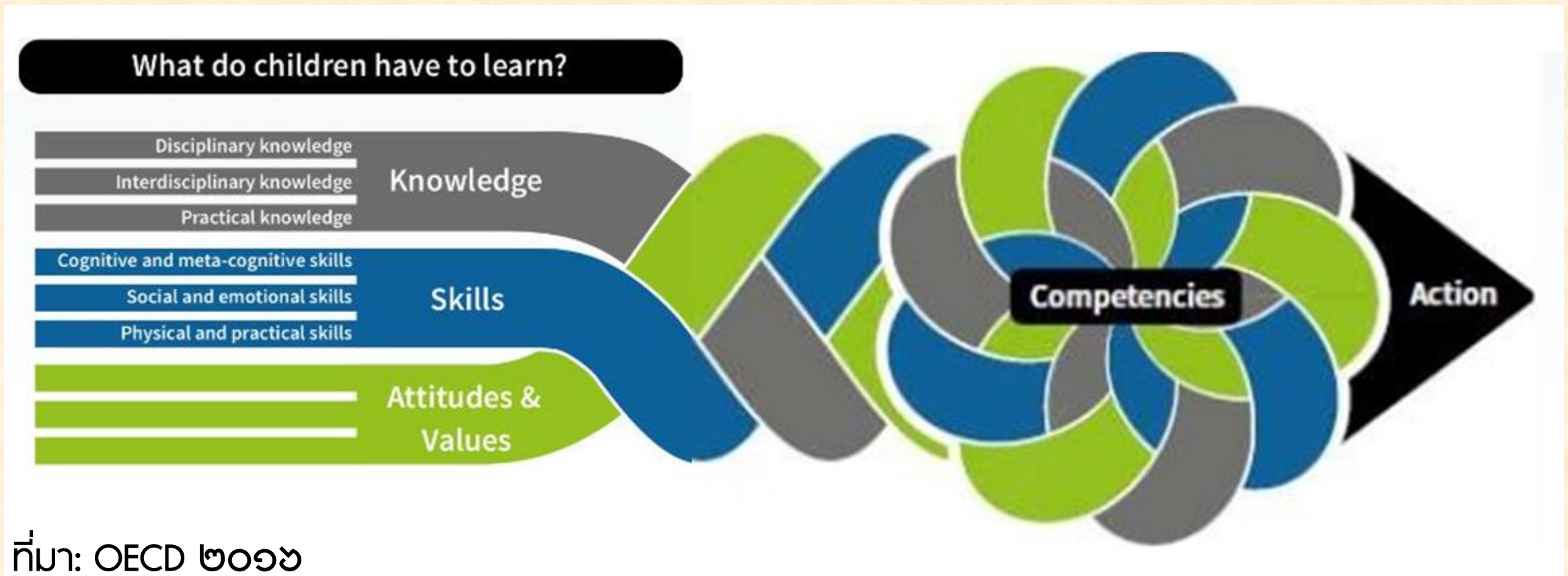
• เบลเยียม / แคนาดา (รัฐควิเบค) พ.ศ.	2541
• ฝรั่งเศส	2548
• แคนาเดียน	2548
• สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	2553
• สิงคโปร์	2555
• เกาหลีใต้	2555
• ญี่ปุ่น	2556
• ออสเตรเลีย	2557
• นิวซีแลนด์	2558
• ฟินแลนด์	2559
• เวียดนาม	2558-2560

- ในแคนาดา จากรัฐควิเบค ... รัฐอื่นๆประกาศใช้ CBE ตามจนทั่ว
- ในยุโรป พ.ศ. 2549 คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปประกาศว่าพลเมืองของสหภาพยุโรปควรได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะหลักสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต 8 ด้านทำให้ประเทศอื่นๆใช้หลักสูตรสมรรถนะจนทั่ว ด้วยแรงผลักดันจากภาคเอกชน และด้วยสถิติคนหนุ่มสาวว่างงานสูงขึ้น
- ประเทศในแอฟริกามากกว่าครึ่งทวีปนิยมใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ **เพราะต้องการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ** และให้เด็กซึ่งออกจากโรงเรียนกลางคัน มีสมรรถนะทำงานได้
- **ข้อสังเกต:** ประเทศที่**ไม่ใช้**หลักสูตรสมรรถนะมักเป็นประเทศขนาดใหญ่ (เช่นอินเดีย รัสเซีย) หรือใช้เป็นบางส่วนหรือใช้ในลักษณะไม่สม่ำเสมอเช่น จีน หรือสหรัฐอเมริกา

67 ประเทศต่างๆทั่วโลกที่ใช้หลักสูตรในแนวทางพัฒนาสมรรถนะและความสามารถของผู้เรียน



องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development) หรือ OECD ได้อธิบายการเกิดสมรรถนะด้วยรูปภาพ ดังนี้



ที่มา: OECD ๒๐๐๖

องค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะ (จากแผนภาพ) ประกอบด้วย

ความรู้ (Knowledge) เป็นสิ่งที่บุคคลรู้ ในด้านความรู้เฉพาะศาสตร์เฉพาะวิชา (Disciplinary knowledge) ความรู้แบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary knowledge) และความรู้ด้านการปฏิบัติในการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ (Practical knowledge)

ทักษะ (Skills) เป็นการทำบางสิ่งให้ดีขึ้น เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคนิคที่เหมาะสมในเวลาที่เหมาะสม ทั้งที่เป็นทักษะทางปัญญาและอภิปัญญา (Cognitive and meta-cognitive skills) ทั้งด้านอารมณ์และสังคม (Social and emotional skills) และทักษะทางร่างกายและการปฏิบัติ

เจตคติ (Attitudes) เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากความเชื่อและค่านิยมที่สะท้อนให้เห็นถึงนิสัย ชอบที่จะตอบสนองบางสิ่งหรือบางคนในเชิงบวกหรือเชิงลบ และเจตคติอาจแตกต่างกันไปตามสถานการณ์บริบทเฉพาะ

คุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ (Human Core Values) เป็นหลักชี้นำที่สนับสนุนสิ่งที่ผู้คนเชื่อว่ามี ความสำคัญในการตัดสินใจในทุกด้านของชีวิตส่วนตัวและในที่สาธารณะ ซึ่งเป็นตัวกำหนดสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญในการตัดสินใจและสิ่งที่บุคคลแสวงหาในการปรับปรุงให้ดีขึ้น

OECD : 3 สมรรถนะเพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในปี 2030

ปี พ.ศ. 2559 OECD เผยแพร่ “3 Transformative competencies for 2030” เพื่อการใช้ชีวิตในโลกซึ่งเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ซับซ้อน เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว คาดเดาไม่ได้ (VUCA) ผู้เรียนต้องมีสมรรถนะสำคัญ คือ

- **สร้างสรรค์คุณค่าใหม่** : ตั้งคำถาม ทำงานร่วมกับผู้อื่น คิดนอกกรอบเพื่อหาทางออกให้ปัญหา สร้างชีวิตที่มีความหมายด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์
- **จัดการกับภาวะตึงเครียดและต้องเลือกระหว่างสองทางแฉ่ง** : ทัศนคติประนีประนอม สามารถจัดการกับความขัดแย้ง ยอมรับและเข้าใจมุมมองหลากหลายแตกต่างทางความคิด
- **มีความรับผิดชอบ** : คิดไตร่ตรองการกระทำและเป้าหมายระหว่างส่วนบุคคลกับส่วนรวม สามารถควบคุมตนเอง มีจริยธรรม เมตตากรุณาและเคารพผู้อื่น

“สมรรถนะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการทำงานที่ดีกว่าชาวปัญญา (Intelligence) ที่จะเห็นได้ว่าผู้เรียนที่เรียนเก่ง อาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานเสมอไป
แต่**ผู้ที่มีสมรรถนะหลากหลาย** มักประสบความสำเร็จสูงในการทำงาน
เนื่องจากสามารถประยุกต์ใช้หลักการ วิธีการ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีอยู่
ให้เกิดประโยชน์ต่องานที่ทำ”

- David C. McClelland แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด -



6 สมรรถนะในหลักสูตรไทย



1

การจัดการตนเอง

การรู้จัก รัก เห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่น การพัฒนาปัญญาภายใน ตั้งเป้าหมายในชีวิตและกำกับตนเองในการเรียนรู้และใช้ชีวิต การจัดการอารมณ์และความเครียด รวมถึงการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤตสามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุล (resilience) เพื่อไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายในชีวิต มีสุขภาวะที่ดีและมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี

2

การคิดขั้นสูง

สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณบนหลักเหตุผลอย่างรอบด้าน โดยใช้คุณธรรมกำกับการตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วยความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ใช้จินตนาการและความรู้สร้างทางเลือกใหม่เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ อย่างมีเป้าหมาย

3

การสื่อสาร

มีความสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษา และอวัจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ ความเข้าใจ ใน ระบบคุณค่า การแก้ปัญหาร่วมกันผ่านกลวิธีการสื่อสารอย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มี พลัง โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

4

การรวมพลังทำงานเป็นทีม

สามารถจัดระบบและกระบวนการทำงาน ทิศทาง และการประกอบการใดๆ ทั้งของตนเองและร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การรวมพลังทำงานเป็นทีม มีแผน ขั้นตอน ให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีภาวะผู้นำ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการ ประสานความคิดเห็นที่แตกต่างสู่การตัดสินใจและแก้ปัญหาเป็นทีมอย่าง รับผิดชอบร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและจัดการความขัดแย้งภายในได้ สถานการณ์ที่ยุ่งยาก

5

การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

การปฏิบัติตนอย่างรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม ในฐานะพลเมืองไทย และพล โลก รู้เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในกฎกติกาและกฎหมาย มี ส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความแตกต่าง หลากหลายเห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รู้คุณค่าของประวัติศาสตร์ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในประเทศและโลก มีบทบาทในการ ตัดสินใจและสร้างการเปลี่ยนแปลงในชุมชน สังคม และประชาคมโลก โดยยึดมั่น ความเป็นไทย ความเท่าเทียมและเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และสันติวิธี

6

การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

มีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของโลกและเอกภพ และความสัมพันธ์ ของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และธรรมชาติในชีวิตประจำวัน ใช้และรู้เท่าทัน วิทยาการเทคโนโลยี มีความอยากรู้ อยากเห็น ช่างสังเกต เห็นคุณค่า สามารถ แก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์นวัตกรรมได้เพื่อการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติ อย่างยั่งยืน

หลักการของหลักสูตรสมรรถนะ

หลักการของหลักสูตร

(ร่าง)กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช..... กำหนดหลักการสำคัญของหลักสูตร ไว้ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย **เน้นการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล** (Personalization) **อย่างเป็นองค์รวม** (Holistic Development) เพื่อการเป็นเจ้าของ **การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง** (Life-Long Learning)
๒. เป็นหลักสูตรที่เชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะและสาระการเรียนรู้ที่ **มุ่งเน้นการบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้** (Learning Outcome) เพื่อการพัฒนาผู้เรียน **ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการทำงาน**
๓. เป็นหลักสูตรที่ **จัดสภาพแวดล้อมและเส้นทางการเรียนรู้** (Learning Pathway) ที่หลากหลาย และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพหุปัญญาและธรรมชาติของผู้เรียน
๔. เป็นหลักสูตรที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การใช้สื่อและสถานการณ์ **การเรียนรู้ร่วมสมัย** มีความหลากหลายและมีความยืดหยุ่น ตามความสนใจความถนัดของผู้เรียน (Differentiated Instruction) **ปรับท จุดเน้นสถานศึกษา และชุมชนแวดล้อม**
๕. เป็นหลักสูตรที่ **มุ่งใช้การประเมินเพื่อการพัฒนา** และสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่วงโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ

จุดหมายของหลักสูตร

การพัฒนาผู้เรียนตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช มีจุดหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและเจตคติที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และมีความสามารถ ดังนี้

๑. รู้จัก รัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น จัดการอารมณ์และความเครียด ปัญหา และภาวะวิกฤติ สามารถฟื้นฟูกินสู่สภาวะสมดุล (Resilience) และมีสุขภาวะและสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
๒. มีทักษะการคิดขั้นสูงอย่างมีคุณธรรม มีความสามารถในการนำและทำกับการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีเป้าหมาย
๓. สื่อสารอย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
๔. จัดระบบและกระบวนการทำงานให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย มีความเป็นผู้ประกอบการ ภาวะผู้นำ และจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่มีความซับซ้อน
๕. ปฏิบัติตนอย่างรับผิดชอบต่อ มีคุณธรรม จริยธรรม ในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก
๖. เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของโลกและจักรวาล เข้าถึงและรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยี เพื่อการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน



การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

- จุดมุ่งหมายหลักเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Assessment)
ประเมินตามสภาพจริงตลอดกระบวนการ
- กระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เน้นการรวบรวมหลักฐานร่องรอยการเรียนรู้ เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งด้านสมรรถนะเฉพาะและสมรรถนะหลัก

ประเมินเพื่อพัฒนาและการประเมินเพื่อสรุปผล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

และสอดคล้องกับวัยและความต้องการจำเป็นของผู้เรียน และธรรมชาติของศาสตร์

- ประเมินการพัฒนาสมรรถนะตามเกณฑ์การปฏิบัติ (อิงเกณฑ์)
- ประเมินความก้าวหน้าตามอัตราตนเอง

แผนการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้

2562 - 2563	คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา(รศ.ดร.กึกก้องฯ)นำเสนอการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ
7 ม.ค. 2563	รมว.ศธ (ณัฐพล ทีปสุวรรณ) ประกาศใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะปีการศึกษา 2565 โดยนำร่องในพื้นที่นวัตกรรม 6 จว.
๓.ค. 2563	รมว.ศธ (ณัฐพล ทีปสุวรรณ) ขอบทบทวนแนวทางในการจัดทำหลักสูตรฯ
23 ก.พ. 2564	ประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)ในราชกิจจานุเบกษา โดยมีกิจกรรมปฏิรูปประเทศ 5 ด้าน ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ หนึ่งในกิจกรรมนั้นคือ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21
พ.ค. 2564	รมว.ศธ.ตรีนุช เทียนทอง ตั้งคณะกรรมการอำนวยการปรับปรุงหลักสูตรฯ
13 ส.ค. 2564	คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบแผนการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้และการกำหนดให้มี 6 สมรรถนะ
ส.ค. 2564	โรงเรียน 265 โรง สมัครร่วมโครงการนำร่องใช้หลักสูตรในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 8 จังหวัด
ก.ย. 2564 – ก.พ. 2565	รับฟังความคิดเห็น 3 ทาง : ผลการวิจัย เวทีรับฟังความคิดเห็น และ แบบสอบถามใน www.cbethailand.com
9 ก.ย. 2564	คณะกรรมการอำนวยการฯเห็นชอบร่างกรอบหลักสูตรฐานสมรรถนะฯ ช่วงชั้นที่ 1 ให้ใช้ทดลองในโรงเรียนนำร่อง
11 ต.ค. 2564	รมว.ตรีนุช ประกาศโครงการนำร่องใช้ร่างกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ฐานสมรรถนะช่วงชั้นที่ 1 และเปิดตัว www.cbethailand.com

แผนการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ (2564-2567)

พ.ย. 2564 – ม.ค. 2565	รับสมัครโรงเรียนที่มีความพร้อมใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ
ม.ค. 2565	สรุปผลวิจัยและการรับฟังความคิดเห็น และนำไปปรับเอกสารหลักสูตร
14 ก.พ. 2565	ประกาศรายชื่อโรงเรียนที่จะใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในเดือนพ.ค. 2565
พ.ค. 2565	ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนที่มีความพร้อมระดับประถม
พ.ค. 2566	ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนที่มีความพร้อมระดับมัธยมและโรงเรียนประถมที่เหลือ
พ.ค. 2567	ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะทุกโรงเรียน
ศร. จัดทำระบบสนับสนุน เช่น ตัวอย่างการจัดหลักสูตรสถานศึกษา/ การวัดและประเมินผล/ การอบรม ฯลฯ	

การนำกรอบหลักสูตรไปใช้ที่สถานศึกษา

- แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- จัดทำข้อมูลตามบริบทของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และสถานการณ์
- ศึกษาการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะใน 3 องค์ประกอบ
(1. หลักสูตรฐานสมรรถนะ 2. การจัดการเรียนรู้ 3. การวัดและประเมินผล)
- ศึกษาองค์ประกอบร่างกรอบหลักสูตรฯ
(วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะหลัก 6 ด้าน และสาระการเรียนรู้
ซึ่ง ช่วงชั้นที่ 1 มี 7 สาระการเรียนรู้)

ขั้นตอนการนำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้

- จัดทำโครงสร้างรายวิชา ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย
- จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยพิจารณาผลลัพธ์การเรียนรู้ในรายวิชา สมรรถนะหลัก และเนื้อหาสาระทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ/ ค่านิยม ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและเกี่ยวข้องเป็นเรื่องเดียวกัน มาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอนในลักษณะองค์รวม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี สมรรถนะ
- กำหนดเวลาเรียนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้จากเวลา และความเข้มข้นของผลลัพธ์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ
- จัดลำดับหน่วยการเรียนรู้จาก ลำดับของการพัฒนาสมรรถนะหลัก ให้ต่อเนื่อง จากง่ายไปยาก จากใกล้ตัวไปไกลตัว โดยสามารถศึกษาจาก “ตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม และเครื่องมือที่ใช้สำหรับนักเรียน”
- การวัดและประเมินผล

การตัดสินผลการเรียน

1. ตามผลลัพธ์การเรียนรู้โดยกำหนดเป็นระดับผลการเรียนซึ่งสะท้อนถึงความก้าวหน้าของผู้เรียน เช่น กำหนดเป็นระบบสัญลักษณ์ ระบบตัวอักษร ฯลฯ
2. จากการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียน ตามระดับความสามารถ
(**ระดับต้น กำลังพัฒนา สามารถ และเหนือความคาดหวัง**)
ซึ่งพิจารณาจากข้อมูลหรือหลักฐานที่เป็นผลจากการเรียนรู้

โครงสร้างเวลาเรียน (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (หลักสูตรฐานสมรรถนะ) ช่วงชั้นที่ ๑ (ชั้น ป.๑ – ๓)

สาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน		
	ช่วงชั้นที่ ๑ (ป.๑ – ๓)		
	เวลาเรียน รายสาระการเรียนรู้	เวลาเรียนบูรณาการ ข้ามสาระการเรียนรู้	เวลาเรียนรวม
● สาระการเรียนรู้			
- ภาษาไทย	๑๕ – ๒๐%		๔๕ – ๕๕%
- คณิตศาสตร์	๑๕ – ๒๐%		
- ภาษาอังกฤษ	๑๕ – ๒๐%		
- ศิลปะ	ไม่เกิน ๑๐%	๒๕ – ๔๕%	๓๕ – ๔๕%
- สุขศึกษาและพลศึกษา			
- สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม			
- วิทยาศาสตร์ และระบบธรรมชาติ			
● กิจกรรมเพิ่มเติมตามจุดเน้นและบริบทของสถานศึกษา และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หรือ ใช้เสริมเวลาในสาระการเรียนรู้ที่ต้องการเน้น)	๑๐%		๑๐%
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน ๘๐๐ ชั่วโมง/ ปี		

ที่มา: คู่มือการใช้กรอบหลักสูตรฯ ช่วงชั้นที่ ๑

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถปรับเวลาเรียนแต่ละสาระการเรียนรู้ได้ตามบริบทและความเหมาะสม โดยคำนึงถึงการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้

โครงสร้างเวลาเรียน (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (หลักสูตรฐานสมรรถนะ) ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้น ป.๔ – ๖)

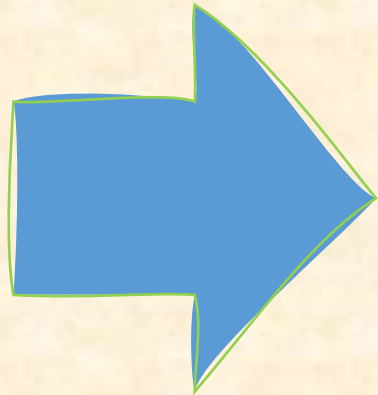
สาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน		
	ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้น ป.๔ – ป.๖)		
	เวลาเรียน รายสาระการเรียนรู้	เวลาเรียนบูรณาการ ข้ามสาระการเรียนรู้	เวลาเรียนรวม
● สาระการเรียนรู้			
- ภาษาไทย	๑๑ - ๑๕%		
- คณิตศาสตร์	๑๒ - ๑๕%		๔๕ - ๕๕%
- ภาษาอังกฤษ	๑๒ - ๑๕%		
- ศิลปะ			
- สุขศึกษาและพลศึกษา			
- สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม	ไม่เกิน ๒๐%	๒๕ - ๕๕%	๔๕ - ๕๕%
- การจัดการในครัวเรือนและการประกอบการ			
- วิทยาศาสตร์ และระบบธรรมชาติ			
- เทคโนโลยีดิจิทัล			
● กิจกรรมเพิ่มเติมตามจุดเน้นและบริบทของสถานศึกษา และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หรือ ใช้เสริมเวลาในสาระการเรียนรู้ที่ต้องการเน้น)	๑๐ - ๑๕%		๑๐ - ๑๕%
รวมเวลาเรียนทั้งหมด		ไม่เกิน ๙๐๐ ชั่วโมง/ ปี	

ที่มา: คู่มือการใช้กรอบหลักสูตรฯ ช่วงชั้นที่ ๑

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถปรับเวลาเรียนแต่ละสาระการเรียนรู้ได้ตามบริบทและความเหมาะสม โดยคำนึงถึงการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้

ความแตกต่างของ ๒ หลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ **เป็นหลักสูตร
อิงมาตรฐานและตัวชี้วัด** มุ่งพัฒนาผู้เรียน
ทุกคนให้มีคุณภาพอย่างน้อยตามที่
มาตรฐานกำหนด



ส่วน (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช นั้นมีลักษณะเป็น**หลักสูตร
ฐานสมรรถนะ** มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีสมรรถนะ
หลักที่สำคัญจำเป็น**ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล**

ส่งเสริมให้เกิดรูปแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่
ยืดหยุ่นและหลากหลาย มีความเฉพาะเจาะจงในการ
พัฒนาผู้เรียนตามบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และ
ความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน

ปรับแนวคิดและมุมมองในการออกแบบและ
จัดการเรียนรู้จากการเน้นที่เนื้อหาสาระมาเน้น
สมรรถนะ **ลดการมุ่งการสอนเนื้อหาความรู้จำนวนมาก
ลดภาระและเวลาในการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก**

จัดทำโดย

**คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.
(ฐานสมรรถนะ)**

วันที่ 20 ตุลาคม 2564